

Sygn. akt **II C 282/17**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 kwietnia 2019r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach Ośrodek (...) w R. Wydział II Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Okręgowego Renata Kopala

Protokolant: Jolanta Bober

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 17 kwietnia 2019r. w R.

sprawy z powództwa **I. K.**

przeciwko **M. K. (1), R. K. i T. K.**

o zapłatę

- 1) zasądza od pozwanych M. K. (1), R. K. i T. K. solidarnie na rzecz powoda I. K. kwotę 51.334 zł (pięćdziesiąt jeden tysięcy trzysta trzydzieści cztery złote) z odsetkami ustawowymi od dnia 21 września 2018r;
- 2) w zakresie roszczenia powoda ponad kwotę 80.000 zł (osiemdziesiąt tysięcy złotych) postępowanie umarza;
- 3) w pozostałej części powództwo oddala;
- 4) zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Gliwicach kwotę 2.263,22 zł (dwa tysiące dwieście sześćdziesiąt trzy złote dwadzieścia dwa grosze) tytułem części kosztów sądowych;
- 5) zasądza od powoda na rzecz pozwanych solidarnie kwotę 5.451zł (pięć tysięcy czterysta pięćdziesiąt jeden złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sędzia:

Sygn. akt II C 282/17

UZASADNIENIE

Początkowo powód I. K. domagał się zasądzenia od pozwanych R. K., T. K. i M. K. (1) solidarnie kwoty 150.000 zł z odsetkami od dnia wniesienia pozwu wraz z kosztami procesu.

W uzasadnieniu pozwu wskazywał, że on i zmarły K. K. (1) byli synami A. i F. małżonków K.. K. K. (1) był spadkobiercą testamentowym A. i F. Z. 16 marca 2014 roku. Pozwani są spadkobiercami ustawowymi K. K. (1). W skład schedy spadkowej odziedziczonej przez K. K. (1) wchodziła nieruchomość, której wartość powód wskazał na 600.000 zł i tytułem zachowku w wysokości 1/4 domagał się od spadkobierców K. K. (1) solidarnie kwoty 150.000 zł

Pozwani w odpowiedzi na pozew (k. 69) wnosili o oddalenie powództwa ponad kwotę 62.000 zł. Nie kwestionowali prawa powoda do zachowku po A. i F. K. (1), ale wskazywali, że wchodząca w skład spadku nieruchomość ma mniejszą wartość niż podał powód i zgodnie z przedstawionym operatem sporządzonym na zlecenie pozwanych wartość nieruchomości na dzień 19 lutego 2015 roku wynosiła 248.000 (operat –k. 74 i n), dlatego pozwani uznawali powództwo do kwoty 1/4 wartości nieruchomości.

Pełnomocnik powoda w piśmie z dnia 11 października 2017 ograniczył żądanie pozwu do kwoty 100.000 zł wskazując, że ceny podobnych nieruchomości oscylują między 400.000 zł a 480.000 zł .

Na rozprawie w dniu 11 października 2017 r. powód cofnął powództwo w zakresie kwoty 50.000 zł na co pozwani wyrazili zgodę.

Powód kwestionował wartość nieruchomości przedstawioną przez pozwanych w operacie rzeczoznawcy M. K. (2) i przedłożył własny operat sporządzony przez J. K., z którego wynikało , że wartość tej nieruchomości na dzień 31 stycznia 2015 roku wynosiła 337.500 (k. 110akt)

W piśmie procesowym z dnia 22 stycznia 2018 roku pozwani wykonując zobowiązanie sadu wskazali , że do spadku po F. K. (1) nie wchodzi żadne prawa i obowiązki spadkowe. Informację tą potwierdził również powód. (k. 135)

Na rozprawie w dniu 28 marca 2018 roku pełnomocnik pozwanych wskazał , że skoro w skład spadku po F. K. (1) nie wchodzi żadne prawa i obowiązki (bowiem jedynie A. K. był właścicielką nieruchomości przy ul. (...) R.) to zachówek powoda winien wynosić połowę z 1/3 spadku po A. K. bowiem ustawowymi spadkobiercami po A. K. był jej mąż F. i synowie K. i I..

Dodatkowo powód wskazał , że w skład spadku po F. K. (1) wchodziły akcje (...) ,których wartość aktualnie wynosi 5494,58 zł. (k.,154)

Pozwani podnosili ,że do dnia śmierci F. K. (1) ponosili nakłady na spadkową nieruchomość i przedłożyli szereg faktur dokumentujących te nakłady

Na rozprawie 23 maja 2018 r. powód ograniczył żądanie do kwoty 80.00 zł na co pozwani wyrazili zgodę. (k. 227).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

(...) SA synami A. i F. K. (1). A. K. zmarła 09 września 1994 roku a F. K. (1) zmarł 22 maja 2001 roku. O. pozostawili testamenty na mocy których spadek po nich odziedziczył ich syn K. K. (1). Postanowieniem z dnia 22 kwietnia 2014 w sprawie I Ns 759/13 Sąd Rejonowy w Rybniku stwierdził nabycie spadku po A. K. i F. K. (1) na podstawie testamentów na rzecz K. K. (1) . K. K. (1) zmarł 16 marca 2014 roku. Jego spadkobiercami ustawowymi są : żona M. K. (1) i synowie R. i T. K. po 1/3 części każdy.

Dowód: potwierdzone za zgodność kserokopie: odpisu aktu urodzenia K. i I. K. –k. 11, odpisu aktów zgonu A. i F. K. (1) –k. 12, odpisu aktu zgonu K. K. (1) –k.13 odpisu postanowienia o stwierdzenie nabycia spadku po A. i F. K. (1) z dnia 22 października 2014 roku –k. 4, aktu poświadczenia dziedziczenia po K. K. (1) –k. 5 .

W skład spadku po A. K. wchodzi nieruchomość zabudowana budynkiem mieszkalnym położona w R. przy ul. (...) stanowiąca działkę (...) o powierzchni 1287 m² da której Sąd Rejonowy w Rybniku prowadzi księgę wieczystą KW (...).

Budynek mieszkalny wybudowali na tej nieruchomości A. i F. K. (1) . Ich zmarły syn K. K. (1) z żoną- pozwaną M. K. (1) zamieszkiwali na tej nieruchomości razem z A. i F. K. (1) (a później ze swoimi synami R. i T.) od 1971 roku.

W roku 1985 przyznano na modernizację budynku A. i F. K. (1) kredyt hipoteczny w wysokości 450.000 zł (przed nominacją) , który został spłacony w roku 1991.

Około 1985-1988 roku w budynku budynek dokonano modernizacji i remontu . Dokonano wymiany dachu wymiany i malowania okien wykonano co , montażu grzejników, tynkowania budynku naprawy i malowania płotu, montażu instalacji gazowej i wodnej zaadoptowano pomieszczenie na łazienkę (szczególnie prace zostały opisane w opinii biegłej -tabela nr 4 k. 260 akt.)

po 22 maja 2001 tj. po śmierci F. K. (2) i M. K. (1) dokonywali dalszych nakładów wskazanych w tabeli nr 4 opinii E. N. - k. 260

Wartość nieruchomości na dzień śmierci A. K. wg cen aktualnych to 308.000 zł . Wartość nieruchomości na dzień śmierci F. K. (1) to 276.000 zł .

W okresie do 22 maja 2001r. wartość poczynionych nakładów to 127.709,21 zł , a po 22 maja 2001 I. i M. K. (1) poczynili dalszych nakładów w wysokości 17.817,32 zł.

dowód: odpis księgi wieczystej -k. 20-25, informacja o przyznaniu kredytu hipotecznego w dniu 17 lipca 1085 roku - k.162, zawiadomienie o wykreśleniu hipoteki i spłacie kredytu z 08 stycznia 1991 -k. 163, i 164 , informacja o zakresie remontu kapitalnego -k. 165, częściowo faktury przedstawione przez pozwanych dot., nakładów po 2001 roku - k.169-174, 176-178, 182-185, 193194, 197, 202-205, 209, 212-214, 215-218 opinia biegłego rzeczoznawcy majątkowego E. N. -k. 238-280 i opinia uzupełniająca -k. 303, częściowo zeznania pozwanej M. K. (1) rozprawie w dniu 28 marca 2018 -k. 153

F. K. (1) nie pozostawił po sobie spadku. Powód po sprecyzowaniu stanowiska wskazał , że w skład spadku po F. K. (1) wchodzi jedynie akcje (...), które za życia otrzymał spadkodawca. Sąd w tym zakresie nie dał wiary powodowi, że w skład spadku po F. K. (1) wchodzi akcje (...), których aktualna wartość wynosi 5494,58 zł. . Powód tej okoliczności nie udowodnił. Wprawdzie świadek J. B. zeznawała , że dziadek posiadał jakieś akcje ale nie miała informacji gdzie te akcje są i co się z nimi stało. (zeznania na rozprawie w dniu 23 maja 2018 -k. 230) Również sam powód nie umiał określić i nie ustalał po śmierci ojca co się stało z akcjami . Twierdził , że nie zdążył porozmawiać o tym z bratem , chociaż brat K. zmarł 13 lat po ojcu (F. w 2001 a brat w 2014 - zeznania powoda na rozprawie 23 maja 201 -k. 230) .

Co do wartości nieruchomości ustalonej wg. stanu na dzień śmierci A. K. według aktualnych cen Sąd dał wiarę biegłej E. N.. Jej opinia przez pozwanych nie była kwestionowana . Również powód nie wnosił zastrzeżeń do opinii w zakresie ustalenia wartości nieruchomości po uzupełnieniu opinii przez biegłą i wyjaśnieniu w jaki sposób i przy jakich założeniach co do czynników korygujących ustaliła wartość nieruchomości (pismo powoda z dnia 05 marca 2019 -k. 318) W ocenie Sadu opinia ta jest rzetelna , jasna i wiarygodna. Sąd podziela ustalenia dokonane przez biegłą.

Analizując zeznania świadków i stron - co do tego kto i w jakim zakresie czynił nakłady na spadkową nieruchomość to należy wskazać , że zeznania te jak i przedłożone faktury zostały zweryfikowane przez biegłą , która wskazywała jakie nakłady i kiedy oraz jakie faktury świadczyły o dokonanych nakładach a które nie dotyczyły tej nieruchomości bądź nie stanowiły nakładów. W takim zakresie w jakim ustaliła biegłą należy uznać je za poniesione , przy czym jedynie nakłady poniesione po 2001 roku Sąd uznał za nakłady poniesione w całości przez K. i M. K. (1). Wcześniejsze nakłady (poniesione do śmierci A. K. Sąd nie uwzględnił jako zmniejszające wartość nieruchomości spadkowej na dzień śmierci A. K..

Sąd zważył:

Zgodnie z art. 991 § 1k c zstępnym, małżonkowi oraz rodzicom spadkodawcy, którzy byliby powołani do spadku z ustawy, należą się połowa wartości tego udziału (zachowek).

Na mocy testamentu spadek po matce A. K. nabył K. K. (1). W skład spadku po A. K. wchodziła nieruchomość zabudowana o wartości 308.000 zł (według stanu na dzień jej śmierci i według cen aktualnych) Od wartości tej nie odliczono wartości remontów i modernizacji budynku dokonanej przed jej śmiercią. Wprawdzie pozwani wskazywali , że to oni spłacali kredyt zaciągnięty na ten cel przez A. K. i dokonywali nakładów na ta nieruchomość przed jej śmiercią niemniej z przedłożonych przez pozwanych dokumentów wynika , że kredyt został udzielony A. i F. K. (1), na nich ciążyła spłata tego kredytu , bezsporne jest , że z tych pieniędzy dokonano modernizacji budynku , a spłatę kredytu przez pozwanych o ile faktycznie nastąpiła należy oceniać jako darowiznę poczynioną przez pozwanych na rzecz rodziców a nie jako ich nakłady na nieruchomość. Pozwani nie wskazali czy kredyt ten M. i K. K. w całości

splacali ,czy też kredyt został spłacony przez A. i F. K. (1) częściowo a jedynie częściowo przez nich. Niewątpliwie mieszkając w tym domu musieli przyczyniać się do konserwacji i napraw w tym domu.

Mając powyższe na uwadze Sąd ustalając wartość nieruchomości na dzień 05 września 2018 roku nie pomniejszył jej o wartość dokonanych przed jej śmiercią remontów.

Strony zgodnie przyznały , że w skład spadku po F. ta nieruchomość nie wchodziła , a powód nie zdołał wykazać , że F. K. (1) w chwili śmierci posiadał akcje (...).

W tej sytuacji należało zachówek należny powodowi jedynie po A. K..a po F. K. (1) spadku nie było.

Ponieważ do spadkobierców ustawowych po A. K. należeli jej mąż i dwaj synowie, to gdyby nie dziedziczenie testamentowe każdy ze spadkobierców otrzymałby

po 1/3 części spadku.

W związku z powyższym powodowi należy się 1/6 z 308.000 zł co daje 51.333 zł

Roszczenie o zachówek jest długiem spadkowym po zmarłym K. K. (1). Ponieważ pozwani są spadkobiercami K. K. (1) są zobowiązani do zapłaty zachowku.

W myśl art. 1034 § 1 i 2 kc do chwili działu spadku spadkobiercy ponoszą solidarną odpowiedzialność za długi spadkowe. Jeżeli jeden ze spadkobierców spełnił świadczenie, może on żądać zwrotu od pozostałych spadkobierców w częściach, które odpowiadają wielkości ich udziałów a od chwili działu spadku spadkobiercy ponoszą odpowiedzialność za długi spadkowe w stosunku do wielkości swoich udziałów.

Do chwili obecnej nie nastąpił dział spadku między pozwanymi zatem ich odpowiedzialność względem powoda jest solidarna .

Zatem pozwani winni zapłacić powodowi kwotę 51.333zł z ustawowymi odsetkami od dnia 21 września 2018 roku (bo na tą datę ustalono wartość spadku wg aktualnych cen)

Powód po ograniczeniu roszczeń żądał 80.000 zł .

W zakresie roszczeń ponad 80.000 zł Sąd postępowanie umorzył , a w pozostałym zakresie powództwo oddalił.

Powodowie od początku uznawali roszczenie do kwoty 61.000 zł , później swoje stanowisko sprecyzowali w ten sposób , że zgodzili się zapłacić kwotę 62.000 zł o ile będzie to odpowiadało wysokości zachowku.

Ponieważ kwota ta jest niższa należało zasądzić niższą kwotę ustalając , że pozwani nie dali podstaw do wytoczenia powództwa, uznawali roszczenie w zakresie, w którym powód utrzymał się ze swoimi żądaniami .

W związku z powyższym zgodnie z art. 101 kpc zwrot kosztów należy się pozwanemu pomimo uwzględnienia powództwa, jeżeli nie dał powodu do wytoczenia sprawy i uznał przy pierwszej czynności procesowej żądanie pozwu.

W tej sytuacji powód powinien ponieść koszty postępowania oraz koszty zastępstwa procesowego pozwanych.

Do nieuiszczonych przez powoda kosztów sądowych należy zaliczyć częściowe koszty opinii biegłej. Ponieważ powód uiszczył kwotę 1000 zł zaliczki a koszt opinii wynosił 3. 263,22 zł , powód ,winien dodatkowo uiszczyć na rzecz Skarbu Państwa kwotę 2263,22 zł .

Koszty zastępstwa procesowego pozwanych Sąd ustalił w myśl § 2 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. w aktualnym brzmieniu.

SSO Renata Kopala